

DESATERO PŘIKÁZÁNÍ

JICH VÝZNAM PODLE SMYSLU
ZEVNĚJŠÍHO A VNITŘNÍHO

VÝŇATKY ZE SPISŮ
EMANUELA SWEDENBORGA.

PŘELOŽIL
JAROSLAV IM. JANEČEK.

Praha L. P. 1932.
NÁKLADEM JAR. IM. JANEČKA,
Praha-Král. Vinohrady, Legerova 18.

SPISY ŠVÉDSKÉHO REFORMÁTORA EMANUELA SWEDENBORGÁ

V českém překladu dosud vyšlo:

NEBE A PEKLO. 546 stran (II. vydání)	Kč 30—
STYK DUŠE S TĚLEM. II. vyd.	Kč 3—
NEBESKÁ NAUKA.	Kč 3—
O VÍŘE.	Kč 3—
POSLEDNÍ SOUD.	Kč 15—
O PÍSMU SVATÉM.	Kč 10—
O ÚČINNÉ LÁSCE.	Kč 7—
BÍLÝ KŮŇ V APOKALYPSE.	Kč 3—
TĚLESA SVĚTOVÁ A JEJICH OBYVATELÉ	Kč 10—
STRUČNÝ VÝKLAD UČENÍ NOVÉ CÍRKVE	Kč 7—
OKAMŽIKY PO SMRTI. (Z díla „Nebe a peklo“)	Kč 1—
CÍRKVE od počátku až po dnešní dobu	Kč 3—
DESATERO PŘIKÁZÁNÍ	Kč 2—

SPISY PODLE EM. SWEDENBORGÁ a j.:

EMANUEL SWEDENBORG. Napsal Jar. Im. Janeček.	
S podobenkou a autografem. 160 stran.	Kč 6—
BŮH, ČLOVĚK VĚČNOST. Napsal A. O. Brickman (rozebráno)	
JAK BŮH NÁS ZÍSKÁVÁ. Naps. Cl. Lathbury	Kč 10—
NÁBOŽENSKÁ FILOSOFIE. (Učení Swedenborgovo)	Kč 2—
DUCH A DUCHOVNÍ SVĚT. Napsal Chauncey Giles	Kč 2—
KDO BYL JEŽÍŠ KRISTUS. Napsal Ch. Gilles. 32 str.	Kč 2—
U HROBU DÍTEK. Napsal A. O. Brickman. 155 stran.	Kč 8—
POZVÁNÍ JEŽÍŠOVO. Napsal E. C. Brown	Kč 1—
VIDITELNÉ A NEVIDITELNÉ. Napsal T. S. Arthur	Kč 1—
ČEMU UČÍ NOVÁ CÍRKEV KŘESŤANSKÁ	Kč —50
ÚHELNÍ KÁMEN EVANGELIA. Naps. A. O. Brickman	Kč —50
DUCHOVNÍ PÍSNĚ Nové Církve křesťanské	Kč —50
ČASOPIS NOVÝ JERUZALÉM (Swedenborská revue).	
Ročník II.—VI. po	Kč 4—
Ročník XI.—XIII. po	Kč 6—
Ročník XIV.—XXI. po	Kč 10—

Objednati lze též ve všech knihkupectvích.

Příslušnou částku zašlete předem.

JAROSLAV IM. JANEČEK,
PRAHA, KRÁL. VINOHRADY, LEGEROVA UL 18.

DESATERO PŘIKÁZÁNÍ.

ZE SPISŮ
EMANUELA SWEDENBORGÁ.

Nákladem
JAROSLAVA IM. JANEČKA
Praha
Král. Vinohrady, Legerova ul. 18.

Kč 2.—

Poznámka vydavatele.

Tento spisek jest souborem některých výňatků ze spisů Zjevení Božího skrze Emanuela Swedenborga, švédského učence a reformátora (1688—1772), vztahujících se k významu Desatera přikázání Božích.

Slova v závorkách [] vsunuta překladatelem pro lepší srozumitelnost.

Zkratky názvů spisů E. Swedenborga:

- V. Ch. R. Vera Christiana Religio.
(Pravé křesťanské náboženství.)
- C. I. De Coelo et Inferno. (Nebe a peklo.)
- A. E. Apocalypsis Explicata.
(Vysvětlená Apokalypsa.)
- A. C. Arcana Coelestia. (Nebeská tajemství.)
- Am. C. De Amore Conjugiali.
(Manželská láska.)

Tisk Alois Šašek ve Velkém Meziříčí.

Desatero přikázání.

Na celém okrsku zemském není národa, kterému nebylo by známo, že vraždit, cizoložiti, krásti, křivě svědčiti jest cosi zlého, a kdyby tomuto zlu nebránily zákony, že říše, stát a každá zřízená společnost vzaly by za své. Kdož by se domníval, že židovský národ byl pošestilejším než ostatní národové, že byl by nevěděl, že ony věci jsou zlem? Proto leckdo mohl by se diviti, že ony zákony, známé všude na zemi, byly od Jehovy samotného s tak velikým divem s hory Sinaje zvěstovány. Ale ony byly s tak velikým divem zvěstovány proto, aby každý seznal, že ony zákony nejsou jen občanskými a morálními zákony, nýbrž i božskými zákony, a že jednati proti nim jest jednati nejen proti bližnímu, t. j. proti spoluobčanu a společnosti, nýbrž i proti Bohu. Tak ony zákony staly se tímto zvěstováním, které stalo se od Jehovy s hory Sinaje, i zákony náboženskými. Jest zcela zřejmo, že Jehova vše, co přikazuje, přikazuje jako něco, co přísluší k náboženství, a že má to tudíž býti vykonáváno za účelem spásy. Prve však, než ona přikázání budou objasňována, jest třeba promluvíti o jejich svatosti, aby tak bylo patrné, že v nich jest uloženo náboženství.

Ježto Desatero přikázání tvoří prvotiny Slova [Božího] a tudíž prvotiny církve, u židovského národa zakladané, a ježto byly stručným nárysem celého souboru všeho toho, co k náboženství přísluší, a čím způsob-

váno jest spojení Boha s lidmi, a lidí s Bohem, proto ona přikázání byla tak svatá, že nebylo nic světlejšího. Že byla nanejvýše svatá, vysvítá zřetelně z tohoto: že Jehova Pán sám na horu Sinaj s ohněm a anděly sestoupil, a že je odtud jasným hlasem zvěstoval, a že lidu bylo po tři dny se připravovati, aby mohl viděti a slyšeti; že hora byla ohražena, aby nikdo nemohl přikročiti, by nezemřel; že ani kněží, ani starší nesměli se přiblížiti, nýbrž toliko Mojžíš; že ony zákony byly prstem Božím na dvě kamenné desky napsány; že Mojžíšovi, když tyto desky podruhé snášel dolů, zářil obličej; že desky byly pak uloženy do archy, a ta umístěna v nejvnitřnější části stánku, a nad ní byla umístěna slitovnice, a na tu postavení cherubové ze zlata; že tato vnitřnost stánku, v němž byla archa, nazvána byla svatyní svatých; že před oponou, za níž byla ona archa, bylo postaveno více věcí, kteréž předobrazovaly svaté věci nebe a církve, jako: zlatem obložený stůl, na němž ležely chleby předložení, zlatý oltář, na němž bylo kadidlo, a zlatý svícen se sedmi lampami; dále opony kolem z kmentu, purpuru a červce. Posvátnost tohoto celého svatostánku neodvozovala se od ničeho jiného, nežli od zákona, který byl v arše. Vzhledem k posvátnosti svatostánku, jež byla důsledkem zákona, v arše uloženého, veškeren izraelský lid podle daného rozkazu tábořil kolem archy v určitém pořádku jednotlivých svých kmenů, a v určitém pořádku putoval za archou, nad níž za dne stál oblak, a za noci ohnivý sloup. Pro svatost onoho zákona a pro přítomnost Jehovy v něm, mluvíval Jehova nad slitovnicí mezi cherubíny s Mojžíšem, a archa byla nazvána »Jehova zde«. Proto bylo též ustanoveno, že Aron nesmí za záclonu vstoupiti jinak, nežli s oběťmi a s kadidlem, aby nezemřel. Pro přítomnost Jehovy v onom

zákoně a kolem něho staly se i zázraky skrze archu, v níž zákon spočíval, takže na př. vody Jordánu se rozdělily, a dokud archa spočívala uprostřed nich, lid po suchu přešel na druhou stranu; při jejím nosení kolem padly zdi Jericha; dagon, modla Filištínských, před ní nejprve padla na svůj obličej, a pak, s hlavou oddělenou a s oběma plochami dlaní ležela na prahu chrámu; pro ni Betšemité v mnoha tisících byli pobiti; Usa zemřel ježto se jí byl dotekl; ona archa s oběťmi a plesáním nesená byla Davidem na Sion, a poté Šalomounem byla vnesena do chrámu v Jeruzalémě, v němž tvořila nejvnitřnější svatyni, — a podobně i jiné věci, z čehož vysvítá, že Desatero přikázání bylo v izraelské církvi svatostí samou. (V. Ch. R. 282, 293.)

Desatero přikázání v duchovním a nebeském smyslu chovají v sobě nejobsáhlejší měrou všechny předpisy nauky a života, a tudíž vše, co přísluší k víře a účinné lásce. Příčina jest ta, že Slovo [Boží] v doslovném svém smyslu, jak v celku tak v jednotlivostech, obsahuje dva vnitřnější smysly, jeden, který sluje duchovním, a druhý, který sluje nebeským, a že v těchto smyslech Božská Pravda jest ve svém světle, a Božské Dobro ve svém teple. Ježto tedy Slovo [Boží] v celku i v jednotlivostech jest takového rázu, jest nutno, aby oněch deset přikázání Desatera bylo vyloženo podle těchto tří smyslů, jež zovou se přírodním, duchovním a nebeským smyslem. (V. Ch. R. 289.)

Zákonů duchovního života, zákonům občanského života a zákonům morálního života jest i v deseti přikázáních Desatera učeno; v prvních třech zákonům duchovního života, ve čtyřech dalších zákonům občanského života, a ve třech posledních zákonům mravního života. (C. I. 531.)

Prvé přikázání.

»Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou«. Tot jsou slova prvního přikázání (2. Mojž. 20, 30; 5. Mojž. 5, 7). Jimi v přírodním smyslu, kterýž jest smyslem doslovným, nejprve se rozumí, že nikdo nemá nějakých model uctívati; neboť se pak praví: »Neučiniš sobě rytiny, ani jakého podobenství těch věcí, kteréž jsou na nebi svrchu, ani těch, kteréž na zemi dole, ani těch, kteréž u vodách pod zemí. Nebudeš se jim klaněti, ani jich ctíti. Neboť já jsem Hospodin, Bůh tvůj, Bůh silný, horlivý«, (2. Mojž. 20, 3. 4. 5. 6.). Ze tímto přikázáním nejprve se rozumí, že nikdo nemá nějakých model uctívati, má svou příčinu v tom, že před onou dobou, jakož i po ní až ku příchodu Páně, ve velké části asijského dílu světa vládla modloslužba. Ze i izraelský národ za doby, kdy byl v Egyptě, měl takovýto kult, lze seznati podle zlatého telete, jemuž místo Jehovovi v poušti se klaněli; a že ani později od této modloslužby neupustili, vysvítá rovněž ze mnoha míst Slova [Božího], a to jak z jeho částí historických, tak i prorockých.

Přikázáním: »Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou« v přírodním smyslu rozumí se i to, že nijaký zemřelý anebo žijící člověk nemá býti jako Bůh uctíván, což také skutečně dalo se v asijském dílu světa, jakož i na různých místech okolních. Mnozí bohové pohanů nebyli nic jiného, jako na př. Baal, Astaroth, Chemos, Milkom, Belzebub; a v Athenách a Římě Saturn, Jupiter, Neptun, Pluto, Apollo, Pallas atd., z nichž někteří byli nejprve uctíváni jako světci, pak jako nadpozemské mocnosti, a posléze jakožto bohové. Ze uctívání byli jako bohové i lidé, v oné době ještě žijící, vysvítá z nařízení

medského Daria, kde se praví, že nikdo po 30 dní nemá Boha o něco prositi, nýbrž jedině krále, — jinak že má býti uvržen do jámy lvové. (Dan. 6, 7 až ke konci.)

V přírodním smyslu, kterýž jest smyslem doslovným, tímto přikázáním také se rozumí, že nikdo nemá nade vše milovati nikoho, kromě Boha, a nic, kromě toho, co od Boha vychází, což srovnává se též se slovy Páně (Mat. 22, 35—37; Luk. 10, 25—28); neboť ten, kdo nade vše jest milován, nebo to, co nade vše jest milováno, jest tomu, kdo miluje, Bohem a Božstvím; — jako tomu, kdo sebe anebo svět nade vše miluje, on sám sobě anebo svět jest mu jeho bohem. To právě bývá příčinou, že tací lidé ve svém srdci nijakého Boha neuznávají. Proto tací jsou také spojováni se sobě rovnými v pekle, kdež shromáždění jsou všichni, kdož sebe a svět nade vše byli milovali.

Duchovní smysl tohoto přikázání jest ten, že nijaký jiný Bůh, nežli Pán Ježíš Kristus nemá býti uctíván, ježto On jest Jehova, kterýž přišel na svět a vykonal dílo vykoupení, bez něhož nijaký člověk, ba ani nijaký anděl nebyl by mohl býti spasen.

Nebeský smysl tohoto přikázání jest, že Jehova Pán jest Nekonečný, Nezměrný a Věčný, že jest Všemohoucí, Vševědoucí a Všudypřítomný, že jest Prvý a Poslední, Počátek a Konec, kterýž Byl, Jest a Bude, že On jest Láska sama a Moudrost sama, čili Dobro samo a Pravda sama, a tudíž Život sám, a tudíž že jest Jediným, z Něhož jest všecko. (V. Ch. R. 291—295.)

! Druhé přikázání.

»Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo, neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral

jméno jeho nadarmo. Slovy »nebrati jména Hospodina nadarmo« rozumí se v přírodním smyslu, kterýž jest doslovným smyslem, jméno samotné a jeho zneužívání při různých rozhovorech, zejména při nepravdách nebo lžích, při zapřísahání se bez příčiny a za tím účelem, aby člověk očistil se z podezření, že měl nějaké špatné úmysly, při čemž se zapřísahá, — jakož i při čarodějství a zaklínání. Naopak však přísahati při Bohu a Jeho svatosti, přísahati na Slovo [Boží] a evangelium při korunovacích, při posvěcování ke stavu kněžskému a při holdování neznamená bráti jména Božího nadarmo, pokud ten, kdo přísahal, nezavrhuje později svoje sliby jako neplatné. Jména Božího, ježto jest svatostí samou, jest však ustavičně užívati při svatých věcech církve, na př. při modlitbách, písních a při celé bohoslužbě, jakož i při duchovních přednáškách a ve spisech o věcech církevních. Neboť Bůh jest ve všech věcech, týkajících se náboženství, a je-li správně vzýván, jest skrze Svě jméno přítomen a slyší; těmito věcmi jméno Boží jest posvěcováno.

Že jméno »Ježíš« jest rovněž tak svaté, jest známo od apoštola, který praví, že při tomto jméně sklánějí se a skláněti se mají všechna kolena v nebesích a na zemi; a kromě toho, že slovo to nemůže nijakým ďáblem v pekle býti vysloveno. Jsou různá jména Boží, kterých nemá býti bráno nadarmo, jako Jehova, Jehova Bůh, Jehova Zebaoth, Svätý Izraelský, Ježíš a Kristus, Duch Svätý.

V duchovním smyslu jménem Božím rozumí se všechno to, čemu církev učí ze Slova [Božího], a čímž Pán jest vzýván a uctíván; vše to jest ve svém souboru »jménem Božím«; proto slovy »bráti nadarmo jméno Boží« rozumí se, něco z toho vyjímati při plané a nesprávné

řeči, při lžích, zaklínáních se, čarodějstvích a zaklínání; neboť i toto vše znamená: Boha a tudíž Jeho jméno hanobiti a Jemu se rouhati.

V nebeském smyslu »bráti jméno Boží nadarmo« značí to, co Pán řekl farizeům: »Všeliký hřích i rouhání bude lidem odpuštěno, ale rouhání proti Duchu nebude odpuštěno lidem« (Mat. 12, 31. 32). Rouháním se Duchu rozumí se rouhání se Božskosti Člověčenství Páně, a svatosti Slova [Božího]. (V. Ch. R. 297—299).

Ježto jméno Boží značí to, co jest z Boha a co jest Bohem, a toto zove se Božskou Pravdou a u nás Slovem [Božím], — proto toto, ježto jest samo sebou božské a nanejvýše svaté, nesmí býti znesvěcováno; a jest znesvěcováno, jestliže jeho svatost jest popírána, což se stává, jestliže Slovem [Božím] jest pohrdáno, jestliže jest zavrhováno a zneuctíváno. Jestliže takto se činí, tu uzavírá se nebe, a člověk zůstává v pekle; neboť Slovo [Boží] jest jediný spojovací prostředek nebe s církví; jestliže tudíž jest ze srdce zapuzováno, tu ono spojení se uvolňuje, a pak člověk, ježto jest ponechán peklu, neuznává již nijaké pravdy církve. Jsou dvě věci, jimiž nebe se člověku církve uzavírá. Jednou z nich jest popírání Božství Páně a druhou jest popírání svatosti Slova [Božího]. Příčina jest ta, že Božství Páně jest v nebesích vším, a že Božská Pravda, která jest Slovem [Božím] v duchovním smyslu, vytváří nebe. Z toho vysvítá, že ten, kdo to či ono popírá, popírá to, co vytváří všechno v nebi, a z čeho jest a trvá nebe; a že zbavuje se tím veškerého styku, a tím i veškerého spojení s nebem. Znesvěcovati Slovo [Boží] značí právě tolik, jako rouhati se Svätému Duchu, kterážto rouhání nikomu se neodpouští; pročez i v tomto přikázání se praví, že ten, kdo znesvěcuje jméno Boží, nezůstane bez trestu. (A. E. 960.)

Ježto jméno Boží značí Božskou Pravdu čili Slovo [Boží], a jeho znesvěcení značí popírání jeho svatosti, a tudíž pohrdání, zamítání a rouhání se jemu, proto jméno Boží vnitřně se znesvěcuje životem, přičím se Desateru přikázání. Neboť existuje i znesvěcování, které jest vnitřní a nikoliv zevnější; existuje znesvěcování, které jest vnitřní a zároveň zevnější, a může existovati i zevnější a nikoliv zároveň vnitřní znesvěcování. Vnitřní znesvěcování děje se životem, zevnější řečí. Vnitřní znesvěcování, které děje se životem, stává se i zevnějším, čili řečí, po smrti; neboť pak každý myslí a chce, a pokud jest mu to dovoleno, i mluví přiměřeně svému životu, a tudíž jinak, nežli na světě. Na světě člověk dělává to tak, že vzhledem ke světu a pro svou čest jinak mluví a jinak jednává, nežli jak ze svého života smýšlí a chce. Z tohoto důvodu bylo řečeno, že existuje vnitřní a nikoliv zároveň zevnější znesvěcování. Že může býti i jistý druh zevnějšího a nikoliv zároveň vnitřního znesvěcování, může se odvozovati ze stylu Slova [Božího], kterýž naprosto není stylem světa, a proto z neznalosti jeho vnitřní svatosti totéž může býti do jisté míry málo oceňováno.

Každý, kdož zdržuje se znesvěcování jména Božího, t. j. znesvěcování svatosti Slova [Božího] neúctou, zamítáním anebo nějakým jiným rouháním, má náboženství, a jeho náboženství jest takové, jakého rázu jest toto jeho zdržování se. Neboť nikdo nemá náboženství, leč jedině skrze Zjevení, a Zjevení jest u nás Slovem [Božím]. Jest třeba, aby toto zdržování se před znesvěcováním svatosti Slova [Božího] vycházelo ze srdce a nejen z pouhých úst. Ti, kdož takto ze srdce se zdržují, žijí z náboženství; ti však, kdož zdržují se toliko svými ústy, nežijí z náboženství, neboť zdržují se toho toliko se

zřetelem k sobě samým, anebo ke světu, ježto Slovo [Boží] slouží jim za prostředek, aby dosáhli pocty a zisku, — anebo zdržují se toho z obav před něčím. Mnozí z takovýchto jsou však pokrytci, nemajícimi nijakého náboženství. (A. E. 962, 963.)

Třetí přikázání.

»Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliké dílo své, ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého« (2. Mojž. 20, 8—9). Těmito slovy rozumí se v přírodním smyslu, jímž jest doslovný smysl, že šest dní má býti pro člověka a pro jeho práce, a sedmý den pro Pána a pro klid člověka z Pána; slovo sabbath v původní řeči značí »klid«. Sabbath byl u synů izraelských svatostí svatosti, ježto předobrazoval Pána; šest dnů Jeho práce a boje s pekly, a sedmý den Jeho vítězství nad nimi, a tudíž klid. A ježto tento den byl předobrazem ukončení celého vykupitelského díla Páně, proto byl svatostí samotnou. Když však Pán přišel na svět a v důsledku toho předobrazení onoho dne přestala, stal se tento den dnem vyučování o božských věcech, jakož i dnem klidu od práce, a přemýšlení o věcech, týkajících se spásy a věčného života, jakož i dnem lásky k bližnímu. . . . Že tímto přikázáním naznačeno jest v duchovním smyslu přetvoření a znovuzrození člověka, má svůj důvod v tom, že přetvoření a znovuzrození u člověka jsou obdobny s pracemi a boji Pána s pekly, s jeho vítězstvími nad nimi a pak následujícím klidem. Neboť tímž způsobem, jak Pán oslavil Svoje Člověčenství a je učinil božským, přetvořuje a znovuzrozuje člověka a činí ho duchovním. (V. Ch. R. 301—303.)

Třetí a čtvrté přikázání obsahují to, co má býti konáno; žádají, aby sabbath byl svěcen, a aby rodičové byli ctěni. Ostatní přikázání obsahují to, co nemá býti konáno; totiž že nemají býti jiní bůžkové vyzývání, že jméno Boží nemá býti znesvěcováno, že člověk nemá krásti, zabíjeti, cizoložiti, vydávati křivé svědectví, jakož i že nemá bažiti po majetku jiného. Příčina proč tato dvě přikázání mají býti konána, jest ta, že na nich závisí zachovávání ostatních přikázání; neboť sabbath značí sjednocení Božství a Člověčenství v Pánu, a tudíž Jeho spojení s nebem a církví, a tudíž manželství dobra a pravdy u člověka, který se znovuzrozuje. Ježto sabbath značí tyto věci, byl hlavním předobrazem všech věcí k bohoslužbě příslušejících, jakž vysvítá to z Jer. 17, 20—27 a odjinud. Příčina, proč byl hlavním předobrazem všech věcí, k bohoslužbě příslušejících, byla ta, že přední věcí veškeré bohoslužby jest uznání Božství v Člověčenství Páně; neboť bez tohoto uznání člověk nemůže věřiti a jednati jinak, nežli jako sám ze sebe; a ze sebe samého věřiti znamená věřiti nepravdám, a ze sebe samého jednati znamená konati zlo, jakž to vysvítá ze slov Pána samého u Jana: »Řekli jemu: Co budeme činiti, abychom dělali dílo Boží? Odpověděl Ježíš a řekl jim: »Totož jest to dílo Boží, abyste věřili v toho, kteréhož on poslal.« (Jan 6, 28, 29.) A jinde: »Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé; neboť beze mne nic nemůžete učiniti.« (Jan 15, 5.) (A. E. 965.)

Čtvrté přikázání.

»Cti otce svého a matku svou, at se prodlejí dnové tvoji a dobře se ti vede na zemi.« Ctíti otce svého a matku svou značí v přírodním smyslu, kterýž jest smy-

slem doslovným, ctíti rodiče, býti jich poslušnu, jich se přidržovati a jim býti vděčen za dobrodiní, že děti živí a odívají, je do světa uvádějí, tak aby v něm stali se občanskými a morálními osobnostmi, jakož i že uvádějí je do nebe prostřednictvím předpisů náboženských, a tak pečují o jejich časné dobro, jakož i o věčné blaho, což všecko činí z lásky, ve které jsou od Pána, Jehož místo zastupují. Ve smyslu přeneseném značí to, že poručníci mají býti ctěni dětmi, jichž rodičové zemřeli. V širším smyslu tímto přikázáním rozumí se ctíti krále a vrchnosti, ježto ti pečují o potřeby všechněch v širším smyslu, tak jako rodičové pečují o ně v užším smyslu. V nejširším smyslu tímto přikázáním se rozumí milovati otčinu, ježto ta nás živí a nás ochraňuje, a proto její jméno »otčina« odvozeno jest od slova »otec«. Otčině, králi a vrchnostem mají rodičové prokazovati úctu a táž má býti rodiči vštípena dítkám.

V duchovním smyslu slovy »ctíti otce a matku« rozumí se ctíti a milovati Boha a církev. V tomto smyslu otcem rozumí se Bůh, kterýž jest otcem všechněch, a matkou rozumí se církev. Děti a andělé v nebesích nevědí o nijakém jiném otci a jiné matce, ježto byli od Pána skrze církev znovu zrozeni. Proto Pán řekl: »A otce nenazývejte sobě na zemi; nebo jeden jest Otec váš, kterýž jest v nebesích (Mat. 23, 9).« Toto bylo řečeno pro děti a anděly v nebesích, nikoliv však pro děti a lidi na zemi. Něco podobného učí Pán ve společné modlitbě všech křesťanských církví: »Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět se jméno tvé!« — Že matkou v duchovním smyslu rozumí se církev, má svou příčinu v tom, že tak, jako matka na zemi vyživuje své dítky přírodním pokrmem, církev živí je pokrmem duchovním; pročež také církev tu a tam ve Slově [Božím] zvána je matkou, jako

u Ozeáše: »Odpor vedte proti matce vaší, dokažte, že ona není manželka má, a že já nejsem muž její« (Kap. 2, 2. 5); u Izaiáše: »Kdež jest lístek zapuzení matky vaší, kterouž jsem propustil?« (Kap. 50, 1), a Ez. 16, 45; kap. 19, 10. A u evangelistů: »Ježíš vztáhna ruku svou na učedníky své řekl: Matka má a bratři moji jsou ti, kteříž Slovo Boží slyší a plní je« (Mat. 12, 48. 49; Mar. 3, 33. 34. 35; Luk. 8, 21; Jan 19, 25, 26, 27.)

V nebeském smyslu otcem rozumí se náš Pán Ježíš Kristus a matkou obecnství svatých, jímž míněna jest Jeho církev, roztroušená po celém okrsku zemském. (V. Ch. R. 305—307.)

Páté přikázání.

»Nezabiješ«. Tímto přikázáním »Nezabiješ« v přírodním smyslu rozumí se: nijakého člověka nezabíjeti, nezpůsobovati mu nějakou ránu, od níž mohl by zemřít, a kromě toho smrtelně neubližovati jeho jménu a pověsti, ježto u mnohých lidí pověst a život jdou ruku v ruce. V širším přírodním smyslu zabíjením rozumí se též nepřátelství, nenávisť, pomsta, kteréž vesměs vydechují smrt; neboť v těchto věcech skrývá se vražda tak, jako oheň ve dříví mezi popelem; pročez se říkává: rozpáliti se hněvem a planouti pomstou. Věci tyto jsou vraždou, a to co do úmyslu, byť i ne co do skutku, a kdyby byla odňata bázeň před zákonem a před odplatou a odvetou, vyvrcholily by i v čin, zejména když úmysl ten chová v sobě i úskočnost a surovost. Že nenávisť jest vraždou, vysvítá z těchto slov Páně: »Slyšeli jste, že říkáno bylo starým: Nezabiješ. Pakli by kdo zabil, povinen trpěti soud. Ale jáť pravím vám, že každý, kdož se hněvá na bratra svého bez příčiny . . . musí pekelný oheň

trpěti« (Mat. 5, 21. 22). Příčina jest ta, že vše, co jest v úmyslu, jest i ve vůli, a tudíž samo sebou jest činem.

V duchovním smyslu zabíjením rozumějí se všechny způsoby, jimiž se duše lidí vraždí a kazí, kteréžto způsoby jsou rozmanité a mnohé, jako na př.: odvraceti je od Boha, od náboženství a od bohoslužby, a to zaséváním pohoršení proti nim a namlouváním věcí, kteréž způsobují nechut, ba odpor k nim.

V nebeském smyslu zabíjeti znamená: Pána drze hněvati, Jej nenáviděti a Jeho jméno hanobiti; takovými jsou ti, o nichž se praví, že Ho křížují; což by též skutečně učinili, právě tak, jako Židé, kdyby jako tehdy přišel na svět. To rozumí se »Beránkem, který stál jako zabitý« (Zjev. 5, 6; kap. 13, 8) a Ukřižovaným (Zjev. 11, 8; Žid. 6, 6; Gał. 3, 1.) (V. Ch. R. 309—311.)

Ježto všichni, kdož jsou v peklech, mají nepřátelství k Pánu a tudíž nenávisť k nebi — neboť jsou zaujati proti dobru a pravdě, — proto peklo jest vlastním vražedníkem, čili stavem, z něhož vražda sama vzniká. Příčina jest ta, že člověk jest člověkem z Pána v důsledku přijímání dobra a pravdy, a tudíž dobro a pravdu ničiti jest tolik, jako lidství samotné ničiti a tak člověka zabíti. Že ti, kdož jsou v peklech, jsou takovéto povahy, není dosud známo na světě, a to z té příčiny, že u těch, kdož jsou z pekla, a tudíž po smrti do pekla přicházejí, nevychází najevo nenávisť k dobru a pravdě, jakož i k nebi a tím méně k Pánu. Neboť každý, když žije na světě, dovede ve svém zevnějšku, jemuž se od dětství přiučoval a jemuž přivykl, předstírati to, co jest slušné a počestné, spravedlivé a správné, dobré a pravdivé. — a přece jen vězí v jeho duši skrytá nenávisť, a to v poměru ke zlu jeho vlastního života. A ježto nenávisť jest v duši, proto týž vybuchuje, když zevnějšek byl odlo-

žen, což stává se po smrti. Tato pekelná nenávist ke všem, kdož jsou v dobru, ježto jest proti Pánu, jest úhlavní nenávistí. Jest to zejména patrné z radosti, s jakouž tací páchávají zlo; radost ta bývá taková, že svou intenzitou převyšuje jakékoliv jiné radosti, neboť jest to oheň, který plane žádostí zničití duše. Bylo skutečně zjištěno, že tato rozkoš neprýští z nenávisti k těm, jež tací snaží se zničití, nýbrž z nenávisti k Pánu samotnému. A ježto ti, kdož jsou v pekle, mají na základě své nenávisti k Pánu rozkoš, zničití lidství, jímž jest dobro a pravda, jest z toho patrné, že jest to peklo, z něhož vražda vlastně vychází. (A. E. 10, 13.)

Jestliže člověk zanechává nenávisti, jí se ostýchá a straní jako čehosi, co je ďábelské, — tu vplývá do něho skrze nebe od Pána láska, milosrdenství a mírnost; a pak skutky, které koná, započínají býti skutky lásky k Bohu a účinné lásky k bližnímu. Skutky, které dříve konával, byť i svou zevnější formou zdály se býti dobrými, byly veskrze skutky sebelásky a lásky ke světu, v nichž skrývá se nenávist, jestliže nebyly odměňovány. Dokud není odstraněna nenávist, dotud člověk zůstává jen přírodním, a ten, kdo jest pouze přírodním, setrvává ve všem svém vrozeném zlu. A nemůže státí se duchovním dotud, dokud nenávist se svým kořenem, jímž jest chtíč, panovává nade vším, není odstraněna; neboť oheň nebes, jímž jest duchovní láska, nemůže vplývatí, dokud oheň pekla, jímž jest nenávist, stojí mu v cestě a vylučuje jej. (A. E. 1017.)

Šesté přikázání.

„Nezcižolžiš“. V přírodním smyslu tímto přikázáním není míněno toliko cizoložství, nýbrž i chtítí a ko-

nati něco necudného, a tudíž i cokoliv oplzlého smýšletí a mluvití. Že již pouhá žádost jest tolik, jako skutečné cizoložství se dopustiti, vysvítá z těchto slov Páně: »Slyšeli jste, že říkáno bylo starým: Nezcižolžiš. Ale jáť pravím vám, že každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí, již zcižolžil s ní v srdci svém« (Mat. 5, 27. 28.).

V duchovním smyslu cizoložstvím míněno jest: dobro Slova [Božího] hanobiti a jeho pravdy falšovati (V. Ch. R. 313, 314).

Že toto jest v duchovním smyslu naznačeno cizoložstvím a smilstvím, sotva dnes kdo ví, a to proto, ježto nyní toliko málo lidí v církvi ví, co jest duchovnost, a kterak rozlišuje se od přírodnosti, a ježto téměř nikdo neví, že existuje jistá souvztažnost mezi oběma, a to taková, že obraz jednoho jeví se v onom druhém, t. j. že duchovnost jest přeodbrazena v přírodnosti, a že tudíž duchovnost jest takořka duší a přírodnost takořka tělem duchovnosti, a že vplýváním a spojováním obé tvoří jediný celek, tak jako ve znovuzrozeném člověku vnitřní člověk ienz také bývá nazýván duchovním, a zevnější člověk, jenž také bývá nazýván přírodním. Ježto lidé za dnešní doby nemají o těchto věcech vědomosti, proto též nikdo nemůže věděti, že cizoložení znamená ještě mnohem více, nežli spojovati se, pokud se těla týče, nenáležitým způsobem. Ježto stran toho vládne o věci té — jakž bylo řečeno — jistá nevědomost, smím uvéstí příčiny, proč cizoložení v duchovním smyslu značí zvracení toho, co jest věcí víry a účinné lásky, a tudíž zvracení dobra a zfalšování pravdy. Příčina toho, dnes skrytá, jest ta, že manželská láska vzniká z manželství dobra a pravdy, kteréžto manželství zove se manželstvím nebeským. Láska, kteráž vplývá od Pána, a kteráž panuje

mezi dobrem a pravdou v nebesích, přeměňuje se v manželskou lásku na zemi, a to v důsledku souvztažnosti; proto také zfalšování pravdy jest smilstvím a zvracením dobra cizoložstvím ve vnitřním smyslu, a proto také ten, kdo není v dobru a v pravdě víry, nemůže též býti v pravé manželské lásce; kromě toho ti, kdož v cizoložstvích nalézají rozkoš svého života, nemohou již nic z víry v sebe přijmouti. Slyšel jsem od andělů vyprávěti, že jakmile někdo na zemi dopustí se cizoložství, a v tom svou rozkoš nalézá, nebe se mu uzavře, t. j., že takový člověk se pak zdráhá ještě něco z víry a účinné lásky v sebe pojmouti. Za dnešní doby však v těch státech, kde jest církev, cizoložství většinou za nic se nepokládá, ježto církev jest na svém sklonku, a tudíž není již nijaké víry, ježto není účinné lásky; neboť toto odpovídá onomu. Kde není víry, tam jest nepravda místo pravdy, a zlo místo dobra, a to jest příčinou, že cizoložstva nejsou pokládána za zločiny. Neboť jestliže nebe jest u člověka uzavřeno, tu ony zmíněné věci z pekla vplývají do člověka. Viz, co o tomto již dříve bylo pověděno a ukázáno. Smilnění a cizoložení ve vnitřním čili duchovním smyslu značí falšovati a zvracet pravdu a dobro víry a účinné lásky, jakož i převráceným uváděním důvodů ze Slova [Božího] odůvodňovati nepravdu a zlo. Lze to seznati z jednotlivých míst ve Slově [Božím], kdež děje se zmínka o cizoložení, záletnictví a smilnění, jakž to vysvítá z různých míst, jako na př. u Ezechiela: »Synu člověčí, známé učin Jeruzalému ohavnosti jeho (a rci): Smilnila jsi ve jménu svém, a páchala jsi smilství s každým mimo tebe jdoucím. A vzavši z oděvů svých, nadělalas' sobě výsostí rozličných barev a páchalas' smilství při nich. A vzala jsi přípravy, ozdoby své ze zlata mého a stříbra mého, kteréž jsem

dal tobě, a nadělalas sobě z toho podob mužských, a smilnilas s nimi. A vzala jsi syny své, a dcery své, kteréž jsi mně zplodila, a obětovala jsi je. Zdaliž malé jest to smilství tvé? A smilnila jsi se syny egyptskými, sousedy svými velikých těl, a rozmnožila jsi smilství své k popouzení mne. I smilnila jsi se syny assyrskými, poněvadž jsi ještě nebyla nasycena; i s nimi jsi smilnila a přece jen jsi se nenasytila. I rozmnožila jsi smilství své až ke kupecké zemi Chaldeji, a aniž tak jsi se nasýtila. Žena cizoložná bere cizího místo svého muže a všechněm nevěstkám dávány bývají mzdy, ale tys dávala mzdy všechněm milovníkům svým, a dary dávala jsi jim, aby vcházeli k tobě odevšad k smilnění s tebou. Protož, nevěstko, slyš slovo Jehovy: Budu tě souditi soudy cizoložnic a těch, kdož prolévají krev«. (Kap. 16, v. 1. a další). Kdož by neviděl, že smilněním jest zde naznačeno falšování pravd a zvracení dobra; a kdož by jedinému slovu zde rozuměl, jestliže by nevěděl, že smilnění znamená takovéto věci, jakož i kdyby nevěděl, co značí synové egyptští, synové assyrští a chaldejští, s nimiž, jak se zde praví, Jeruzalém smilstva páchal? Že nepáchal smilstva s těmito národy samotnými, jest zřejmo. (A. C. 8904.)

Ježto Babylon*) více než kdo jiný hanobí a falšuje

*) Babylonem míněni jsou všichni, kdo chtějí vládnouti pomocí náboženství. Vládnouti pomocí náboženství jest vládnutím nad dušemi lidí, a tudíž nad jejich pravým duchovním životem samotným a používati božských věcí náboženství za prostředek k tomu. Všichni, jichž konečným účelem jest panování, a jimž náboženství jest prostředkem k tomu, jsou Babylonii... Je známo, že církev stává se Babylonii, když účinná láska a víra přestávají a místo nich začíná vládnouti sebeláska... Jest známo, že Babylon existuje u papežských. (Swedenborg, Poslední soud, 53.)

Pozn. překladatele.

Slovo [Boží], jest proto nazván velikou nevěstkou, a o něm praví se ve Zjevení [Janově]: Babylon vínem hněva smilství svého napájel všechny národy« (kap. 14, 8). »Pojď, ukáži ti odsouzení nevěstky veliké, s kterouž smilnili králové země« (kap. 19, 1. 2). »Odsoudil nevěstku tu velikou, kteráž byla porušila zemi smilstvem svým« (kap. 19, 2). Ježto židovský národ zfalšoval Slovo [Boží], proto Pánem byl nazván pokolením cizoložným (Mat. 12, 39; kap. 16, 4; Mar. 8, 38) a semenem cizoložníka (Iz. 57, 3). Kromě toho na mnoha jiných místech, v nichž cizoložstvím a smilstvím míněno jest hanobení a falšování Slova [Božího]. (V. Ch. R. 314.)

Kdož by dnes věřil, že náklonnost k cizoložství jest základní náklonností všechněch ďábelských a pekelných náklonností? A že cudná manželská láska jest základní náklonností všechněch nebeských a božských náklonností? A tudíž, že tou měrou, jakou člověk jest v lásce k cizoložství, jest i v každé zlé lásce, třeba že ne skutkem, nicméně však svou náklonností k tomu? A naopak, že tou měrou, jakou člověk jest v cudné lásce manželské, jest i v každé dobré lásce, byť i ne skutkem, nicméně však náklonností k tomu? Kdož by dnes věřil, že ten, kdož jest v lásce k cizoložství, nevěří ničemu ve Slově [Božím], a tudíž ani ničemu, čemu církev učí, ba že ve svém srdci popírá Boha? A naopak že ten, kdož jest v cudné lásce manželství, jest i v účinné lásce a víře, jakož i v lásce k Bohu? A že cudnost manželství tvoří jedinnost s náboženstvím, a že chtíč po cizoložství tvoří jedinnost s naturalismem? Příčina, že tyto věci jsou dnes neznámy, jest ta, že církev jest na svém sklonku a vzhledem k pravdě a k dobru jest zkažena; a je-li církev v takovémto stavu, tu člověk církve v důsledku vlivu z pekla podléhá přemluvení, že cizoložstva nejsou zavržitelná,

a že nejsou nijakou ohavností. Tím také nabývá domněnky, že manželstva a cizoložstva svou podstatou od sebe se neliší, nýbrž toliko svou zevnější podobou, — kdežto ve skutečnosti jest mezi nimi rozdíl takový, jako mezi nebem a peklem. Že jest mezi nimi rozdíl, lze seznati z dalšího. Proto též ve Slově [Božím], v duchovním smyslu, nebem a církví rozumějí se svatby a manželstva, a peklo a zamítání všech věcí nebe a církve rozumí se cizoložstvími a smilstvy. (A. E. 981.)

Že cizoložství jest peklem, a tudíž čímsi ohavným, může seznati každý, představí-li si směšování různého sémě v matce jediné ženy; neboť v semeni mužově jest skryto to, co jest nejvnitřnější věcí jeho života, a tudíž zárodek k novému životu; a proto jest posvátné. Směšovati toto s tím, co jest nejvnitřnější, a čímž jsou zárodky od jiných mužů, jakž se to děje při cizoložství, jest haněno. Toť jest příčina, že cizoložství jest peklem, a peklo povšechně nazýváno bývá cizoložstvím. Ježto z takovéhoho směšování — též z jisté příčiny duchovní — může vzniknouti toliko hniloba, proto cizoložství jest ohavností. V důsledku toho jeví se v nevěstincích v pekle všemožné nečistoty; a jestliže jest tam vpuštěno světlo z nebe, tu cizoložnice a cizoložníci jeví se jako vepři, ležící ve vlastní své nečistotě, a co podivuhodno, tak jako vepři i jim jest potěšením, jsou-li uprostřed nečistoty. Ale tyto nevěstiněce jsou držány uzavřené, ježto jsou-li otevřeny, vane z nich puch, vyvolávající zvracení. — V cudných manželstvích jest tomu zcela jinak. V nich život muže přidružuje se skrze símě k životu ženy, z čehož vzniká vnitřní spojení, jímž stávají se oba nikoliv dvojím, nýbrž jedním tělem, a podle spojení, takto způsobeného, přibývá na manželské lásce a s ní na všelikém nebeském dobru. (A. E. 1005.)

Stav cizoložníků ve příštím životě.

Ježto cizoložstva jsou opaky manželské lásky, nemohou cizoložníci býti u andělů v nebesích, jednak proto, že trvají v takovém manželství, které přičí se dobru a pravdě, a netrvají v manželství nebeském, — jednak proto, ježto nemají o manželství představ jiných, nežli nečistých. Jakmile jen manželství jest jmenováno, anebo vyskytne se nějaká představa o něm, tu ihned objevuje se v jejich představách necudnost, hanebnost, ba bohaprázdnost; rovněž tak jestliže u andělů jest mluveno o dobru a pravdě, tu tací myslí si na pravý opak toho, — neboť veškeré náklonnosti a myšlenky z nich, tak, jaké byly na světě, zůstávají člověku po smrti. Úmyslem cizoložníků jest, zničiti společnosti; mnozí z nich jsou ukrutní, jakož i v srdci svém zaujati proti účinné lásce a milosrdenství, vysmívají se utrpení jiných, každému chtějí uzmouti to, což jeho jest, a také to činí, stačí-li jim k tomu odvaha. Jest jim potěšením, mohou-li ničiti přátelské svazky a rozsévati nepřátelství. Jejich náboženstvím jest, že říkávají, že uznávají jediného Stvořitele světa a Prozřetelnost, avšak toliko jen jakousi povšechnou, a že uznávají, že spasení děje se skrze víru, a že nemůže se jim vésti hůře, nežli jiným. Jsou-li však zkoumání, jakými jsou ve svém srdci, což děje se v příštím životě, tu vychází na jevo, že vůbec v to nevěří, nýbrž že místo ve Stvořitele světa věří v přírodu, místo ve všeobecnou Prozřetelnost, nevěří v nijakou, a že o víře nemyslí si nic, — a to všecko proto, ježto cizoložství veskrze směřuje proti dobru a pravdě. Z toho každý může posouditi, zda tací mohli by vejíti do nebe. (A. C. 2747.)

Podle nesčíslných druhů dobra, vyplývajících z cudného manželství, lze souditi na ony druhy zla, kteréž

jsou důsledkem cizoložství; neboť každé toto zlo jest opakem jistého, jemu opačného dobra. To znamená, že místo duchovních a nebeských náklonností, kteréž jsou v těch, kdož žijí v cudném manželství, jsou pekelné a ďábelské náklonnosti u těch, kdož trvají v cizoložstvích. Místo rozumu a moudrosti, jež mají ti, kdož v manželství cudně žijí, jest pomatenost a bláznoyské pošetilosti u těch, kdož žijí v cizoložstvích. Místo nevinnosti a pokoje, jichž požívají ti, kdož jsou v cudném manželství, jest leš a nešlechtnost. Místo moci a bezpečnosti oproti peklu, jichž požívají ti, kdož cudně žijí v manželství, jsou u těch, kdož žijí v cizoložstvích Asmodi, ba i pekelní duchové. A místo krásy těch, kdož cudně žijí v manželství, jest u těch, kdož žijí v cizoložstvích, ohyzdnost, kteráž jest ošklivá podle jakosti jejich cizoložství. Konečný stav cizoložníků jest ten, že v důsledku nejkrajnější impotence, k níž v konci konců sebe přivedou, stávají se zbavenými veškerého tepla a světla života a přebývají osaměle v pustinách, v nečinnosti a omrzlosti nad vlastním svým životem. (A. E. 1003.)

Byl jsem anděly poučen, že jestliže někdo na zemi dopustí se cizoložství, ihned se mu uzavírá nebe, a že pak žije toliko v tom, co jest světské a tělesné; a že i když pak slýchává o tom, co jest věcí lásky a víry, nic z toho neproniká do jeho vnitra. A to, co on sám o tom mluví, nevychází z jeho vnitra, nýbrž jen z paměti a ze rtů na popud z pýchy a ziskuchtivosti; neboť vniternost jest tu uzavřena a může opětně býti otevřena toliko upřímným pokáním. (A. C. 2750.)

Kdo zdržuje se cizoložství z jakéhokoliv jiného důvodu, nežli toho, že jest to hříchem a že jest to proti Bohu, — přece jen jest cizoložníkem. Na příklad: jestliže někdo zdržuje se toho z bázně před občanským zá-

konem a trestem, který na to jest stanoven; z bázně před ztrátou dobré pověsti a tím i cti; z obav před nemocemi z toho vynikajícími; z bázně před výčitkami své ženy doma a z toho vznikajícími různicemi v životě; z bázně před potrestáním od služebnictva uraženého manžela; z chudoby nebo z lakomství; ze slabosti, zaviněné zneužíváním nebo stářím, impotencí nebo nemocí. Ba i když někdo nedopouští se toho z důvodu nějakého přírodního nebo mravního zákona, ale nikoliv zároveň z důvodu, že jest to zákon Boží, — tu přece jen vnitřně jest necudným a cizoložníkem. Neboť takový přece jen věří, že cizoložství není nijakým hříchem, a ve svém duchu pokládá je za dovolené a tudíž dopouští se ho v duchu, byť i ne tělem; pročež po smrti, kdy stává se duchem, zcela nepokrytě mluví o něm příznivě a beze studu se ho dopouští. Bylo mi též dovoleno spatřiti panny v duchovním světě, kteréž pokládaly necudnosti za cosi ohavného, ježto příčí se zákonu Božímu, — jakož i panny, které nepokládaly to za ohavnost, nicméně však zdržovaly se toho z obav před hanbou, která mohla by zavinití, že jejich milenec by se od nich odvrátil. Tyto panny jsem viděl, jakoby obklopené jakýmsi temným mrakem, a sestupující ke svým příbytkům dole; a ony prvé panny jsem viděl, obklopené jakýmsi jasným světlem při jejich vystupování ku příbytkům ve výši. (A. E. 1009.)

Všichni ti, kdož cizoložstva za nic nepokládají, t. j. kteří utvrzeně věří, že nejsou to nijaké hříchy, a tak úmyslně se jich dopouštějí, jsou ve svém srdci provinilci a bezbožníky; neboť manželství člověka jde ruku v ruce přesně s náboženstvím; každý krok a pohyb z náboženství a do náboženství jest i krokem a pohybem z manželství a do manželství, jaké u křesťanů je slušné a náležité. (Am. C. 80.)

Sedmé přikázání.

„*Nepokradeš*“. Toto přikázání v přírodním smyslu znamená, doslovně vzato, nekrásti, neloupiti nebo nedopouštěti se pirátství za času míru, — a vůbec nikomu neubíratí na jeho majetku tajně anebo pod nějakou záminkou. Přikázání to vztahuje se též ke všelikým podvodům, nezákonným ziskům, lichvě a vydírání; rovněž i k podvodným úskokům při placení cla a daní, jakož i při placení dluhů. Ti dělníci hřeší proti tomuto přikázání, kteří konají svou práci nevěrně a nepoctivě; obchodníci, kteří ve svých obchodech podvádějí, a to na váze, v míře i v účtech; důstojníci, kteří šidí vojáky na jejich spravedlivém žoldu; a soudcové, kteří soudí, majíce zřetel k přátelským vztahům, k úplatkům, k poměru příbuzenskému, anebo kteří z jiných důvodů překrucují zákony nebo vyšetřování, a kteří tak okrádají jiné o jich majetek, spravedlivě nabytý.

V duchovním smyslu krásti znamená olupovati jiné o pravdy jejich víry, což se děje nepravdami a kacířstvími. Kněží, kteří slouží toliko za účelem zisku nebo světské slávy a učí takovým věcem, o nichž vědí, anebo mohli by ze Slova [Božího] věděti, že nejsou správné, jsou duchovními zloději, ježto odnímají lidu prostředky spásy, jimiž jsou pravdy víry.

V nebeském smyslu zloději jsou míněni ti, kdož odnímají božskou moc Pánu; rovněž ti, kdož osvojují sobě Jeho zásluhu a spravedlnost. Taci ačkoliv vzývají Boha, přece jen nedůvěřují Jemu, nýbrž sobě samým; a též nevěří v Boha, nýbrž jen v sebe samotné. (V. Ch. R. 317—319).

Ten, kdo zdržuje se krádeží, naznačených v širším slova toho smyslu, ba i ten, kdo zdržuje se jich z jiného

důvodu, nežli vzhledem ke svému náboženství a k věčnému životu, není od nich čist, ježto nijaký jiný důvod neotvírá nebe. Neboť Pán odstraňuje zla ve člověku prostřednictvím nebe tak, jako skrze nebe odstraňuje pekla. Jako na příklad správcové statků, vyšší nebo nižší, obchodníci, soudcové, úředníci všech oborů a ti, kdož ručně pracují; jestliže tací zdržují se krádeží, t. j. nezákonných zisků a lichvy, a vystříhají se jich právě jen pro získání dobrého jména, a tím cti a zisku, anebo vzhledem k občanským a mravním zákonům, — slovem, z té které přírodní náklonnosti anebo přírodní bázně, tudíž toliko vzhledem k zevnějším překážkám a nikoliv z důvodu náboženství, — přece jen jejich vnitra jsou plna krádeží a loupeží. A jestliže zevní překážky jsou od nich odňaty, jakž tomu bývá u každého člověka po jeho smrti, tu [ona zla] vybuchují. U takových zdánlivá upřímnost a spravedlnost jest pouhou maskou, předstíráním a lstivostí.

Proto v té míře, jak různé druhy a odrůdy krádeží jsou odstraněny, a jak i dále jsou odstraňovány, vstupují a jejich místo zaujímají různé druhy a odrůdy dobra, jež jsou souvztažnými opaky oněch zel, a jež povšechně vztahují se k tomu, co jest upřímné, správné a spravedlivé. Neboť jestliže člověk vystříhá se nezákonného zisku, nabývaného podvodem a lstí, a hnusí si jej, — tu tou měrou, jak to činí, chce to, co jest upřímné, správné a spravedlivé; a posléze započne milovati to, co jest upřímné, a to proto, že jest to upřímné, a milovati to, co jest spravedlivé právě proto, že jest to spravedlivé. Započiná si to oblibovati proto, ježto věci ty jsou od Pána, a láska k Pánu jest v nich. Neboť Pána milovati není milovati jen Jeho osobu, nýbrž milovati to všecko, co od Pána pochází; neboť toto jest Pánem při člověku.

Jest to tedy milovati upřímnost samu, správnost samu, spravedlnost samu; a ježto tyto [věci] jsou Pánem, proto tou měrou, jak člověk je miluje, a jedná též na základech jich, — jedná z Pána. A tou měrou Pán odstraňuje neupřímnost a nespravedlnost i co do úmyslu a vůle, v nichž tkví kořeny, — a pokaždé setkává se s menším odporem a bojem, a proto děje se tak snadněji, nežli tomu bylo na počátku. Pak člověk smýšlí ze svědomí a jedná z poctivosti; nikoliv však sám ze sebe, nýbrž jakoby sám ze sebe; neboť pak seznává jak z víry, tak ze svého vy-citování, že se sice zdá, jakoby tyto věci konal jakoby sám ze sebe, že však nejsou z něho samého, nýbrž z Pána. (A. E. 972, 973.)

Za příklad lze uvést vyšší nebo nižší správce statků, které náleží jiným. Jestliže svého krále, svou zemi anebo svého pána potají ochuzují o jeho majetek umělými úskoky, nebo nesprávným předstíráním, — pak nemají nijakého náboženství a nijakého svědomí; neboť pohrdají božským zákonem, vztahujícím se ke krádežím a ruší jej. Byť i chodili do chrámů, byť i zbožně naslouchali kázáním, zúčastňovali se Večeře Páně, ráno a večer se modlili a zbožně ze Slova [Božího] mluvili, přece jen nic, co jest s nebe, u nich nesetrvává a není přítomno v jejich bohoslužbě, v jejich zbožnosti a jejich řečích, ježto jejich vnitřní mysl plna jest zlodějství, lupičství, zchytralosti a nepoctivosti; a dokud tyto věci jsou uvnitř, jest cesta k lidem takovým s nebe uzavřena. Proto všechny věci, které činí, jsou zlé. Naopak však správcové, kteří oškli-ví si nedovolený zisk a podvodná jednání proto, že něco takového přičí se božskému zákonu, vztahujícímu se ke krádežím, — mají náboženství a tudíž i svědomí. A skutky, které činí, jsou dobrými skutky. Oni jednají z upřímnosti pro upřímnost samu, a ze spravedlnosti pro spra-

vedlnost samu. Jsou také spokojeni tím, co mají, a jsou stále veselé myslí a radostného srdce, kdykoliv naskytla se jim příležitost k podvádění, a oni přece jen nepodváděli.

Za příklad lze uvést i obchodníky. Jejich skutky jsou veskrze zlé, dokud jich nepokládají za zlé a z tohoto důvodu si jich neoškliví, — totiž veškerý neoprávněný zisk, nedovolenou lichvu, jakož i podvod a nepoctivé umělé úskoky. Neboť takovéto skutky nemohou býti činěny z Pána, nýbrž jsou ze člověka samotného. A jejich skutky jsou tím horší, čím lstivěji a zchytraleji dovedou ze svého vnitru upřádati podvodnost, aby přelstili své obchodní přátele; a jejich skutky jsou ještě horší, jestliže to dovedou činiti pod rouškou upřímnosti, spravedlnosti a zbožnosti. Čím více některý obchodník má potěšení z takovýchto věcí, tím více původ jeho skutků vyvěrá z pekla. Ba i tehdy, jestliže jedná poctivě a spravedlivě, aby sobě zjednal dobrou pověst a dobrou pověst získal bohatství, — a jedná třeba tak, že se zdá, jakoby jednal ze samotné lásky k poctivosti a spravedlnosti, — ale nejedná upřímně a spravedlivě z lásky anebo z poslušnosti k Božímu zákonu, — jest ve svém vnitru přece jen nepoctivým a nespravedlivým, a jeho skutky jsou zlodějstvím; neboť pod maskou upřímnosti a spravedlnosti snaží se krásti. Že jest tomu tak, jeví se po smrti, když člověk jedná ze své vnitřní vůle a své lásky a nikoliv ze zevnější. Pak nesmýšlí a neosnuje nic jiného, než samé podvody a lupičství; a odtahuje se zpět od upřímnosti; a vydává se buď do lesů nebo pustin a tam dychtivě dává se na číhanou. Slovem, stávají se z nich lupiči. Jinak však tomu jest s těmi obchodníky, kteří vystříhají se všelikých zlodějství, jakožto hříchu, zejména oněch vnitřních a spíše skrytých zlodějství, kterých

bývají provázeny lstí a podvodností. Jejich skutky jsou vesměs dobré, ježto jsou z Pána. Neboť vliv s nebe, t. j. skrze nebe od Pána, jež oni snaží se uskutečňovati, není výše zmíněným zlem přerušován. Bohatství jim neškodí, ježto zámožnost jest jim prostředkem, býti užitečnými. Obchodní výkony jsou u nich užitečnostmi, jimiž slouží své zemi a svým spoluobčanům. A také svým blichobyttem jsou s to, aby užitečnosti ty splnili, k čemuž je pudí jejich láska k dobru.

Z výše uvedeného lze nyní seznati, co ve Slově [Božím] míněno jest dobrými skutky; totiž všecky skutky, které od člověka jsou konány, když zlo jakožto hřích jest zapuzováno. Neboť skutky, které pak jsou konány, budou od člověka nejinak než jakoby od něho samého konány, ač budou konány Pánem; a skutky, které Pánem jsou konány, jsou vesměs dobré, a jsou zvány dobrem života, dobrem účinné lásky a dobrými skutky. Podobně jest tomu i s každým rozsudkem nějakého soudu, který pokládá spravedlnost za svůj cíl, a spravedlnost jakožto cosi božského miluje a ctí, přičemž jako něco hanebného oškliví si každý rozsudek, který byl by pronesen pro nějakou odměnu, anebo se zřetele na přátelství, anebo k dosažení přízně; neboť takto má na zřeteli dobro své země, uplatňuje v ní spravedlnost a soud tak, jak v nebi vládnou, a tak pečuje o pokoj každého nevinného občana a chrání ho před násilnými činy zločinců, — což vesměs jsou dobré skutky. Činnosti správců, a obchodování obchodníků jsou vesměs dobrými skutky, jestliže tací vystříhají se nedovolených zisků jakožto hříchů proti božským zákonům. Když člověk vystříhá se zla jakožto hříchu, denně se učí, co jest dobrý skutek, a vzrůstá u něho náklonnost, konati dobro, jakož i náklonnost, seznávati pravdy za účelem dobra; neboť čím

více pravd zná, tím dokonaleji a moudřeji může jednat, a tím více jeho skutky stávají se v pravdě dobrými. Zanech toho tedy, sám při sobě se ptáti, které jsou to dobré skutky, jež mám konati, čili které dobro mám konati, abych života věčného získal? Odstupuj jen ode zla jakožto hříchu a zírej k Pánu, a Pán bude tě poučovati a povede tě. (A. E. 997—979.)

Osmé přikázání.

»Nevydáš křivého svědectví proti bližnímu svému.«
Vystoupiti proti bližnímu jako křivý svědek, čili křivě svědčiti, značí v přírodním smyslu nejprve toto: vydávati křivé svědectví před soudcem anebo před jinými mimo soud, proti někomu, kdo byl bezdůvodně obviněn z nějakého zlého činu, a stvrditi to přísahou ve jménu Boha anebo něčeho svatého, anebo stvrditi to sám sebou anebo takovými věcmi, které s jeho vlastním dobrým jménem nějak souvisí. V širším přírodním smyslu toto přikázání zapovídá všelikou lež a zchytralé pokrytectví, směřující ke špatnému účelu. Rovněž také pomlouvati a tupiti bližního tak, že děje se ujma jeho cti, jménu a pověsti, od čehož charakter celého člověka závisí. V nejširším přírodním smyslu přikázání to zapovídá spiknutí, šalby a předem promyšlená zla proti komukoliv, a to z různých důvodů, jako z nepřátelství, nenávisti, pomstychtivosti, závisti, soupeřství atd.; neboť tato zla chovají v sobě svědčení o tom, co jest nepravdou.

V duchovním smyslu vydávání křivého svědectví značí přemlouvati jiného, že nepravda jest pravdou v nějaké věci, víry se týkající, a že zlo jest dobrem v nějaké věci, života se týkající a naopak, — děje-li se tak s rozmyslem a nikoliv z nevědomosti, tedy děje-li se tak,

když člověk byl poznal, co je pravdivé a dobré, a nikoliv před tím.

V nebeském smyslu značí vydávati křivé svědectví toto: rouhati se Pánu a Slovu [Božímu], a tak vypuzovati vlastní pravdu z církve; neboť Pán jest Pravda sama, a rovněž i Slovo [Boží]. Naopak svědčiti v tomto smyslu znamená mluvit pravdu, a svědectví znamená pravdu samotnu. Proto Desatero přikázání bývá též zváno Svědectvím. (V. Ch. R. 321—323.)

Toto přikázání v nejvnitřnějším smyslu zapovídá falšovati pravdu a dobro Slova [Božího]; a budovati nepravdy nauky jakoby byly pravé, a to utvrzováním jich prostřednictvím klamů, zdánlivostí, smyšlenek, poznatků nesprávně používaných, mudráctvím a p. Vlastní utvrzování se v tom a přemlouvání sebe v tom — toť jsou falešní svědkové, neboť jsou to falešná svědectví. (A. E. 1019).

Deváté a desáté přikázání.

»Nepožádáš domu bližního svého; aniž požádáš manželky bližního svého, ani služebníka jeho, ani děvečky jeho, ani vola jeho, ani osla jeho, ani cožkoli jest bližního tvého.« — Tato dvě přikázání odnášejí se k přikázáním, kteráž předcházejí, a učí a nakazují, že tak, jako zla nesmějí býti konána, tak také nesmíme po nich bažiti; tudíž že zla nejsou toliko věci zevnějšího člověka, nýbrž též věci vnitřního člověka; neboť ten, kdo nekoná zlo a přece jen baží po tom, aby se ho dopouštěl, rovněž se ho dopouští. Neboť Pán praví: *»Každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí, již zcizoložil s ní v srdci svém (Mat. 5, 28).«* A zevnější člověk nemůže se státi vnitřním, aniž jednatí jakoby tvořil

s vnitřním jedinstvím, dokud chytíte nejsou zapuzeny. Tomu také učí Pán, pravě: »Běda vám, zákonníci a farizeové pokrytci, že čistíte po vrchu konvice a mísy, ale vnitř plné jsou loupeže a nestřídmosti. Farizej, slepče, vyčist prve to, co vnitř jest v konvi a v míse, aby i to, což jest zevnitř, bylo čisto též«. (Mat. 23, 25, 26.) A kromě toho v této celé kapitole od počátku do konce. Vnitřnost, která jest farizejská, — toť jsou chytce po těch věcech, které byly zakázány, že nemají býti konány, v prvním, druhém, pátém, šestém, sedmém a osmém přikázání. Ježto tato dvě přikázání odnášejí se ke všem těm, kteráž předcházejí, že totiž [po zlech tam zapovězených] nemá se bažiti, proto dům jest jmenován nejdříve, pak žena, a poté služebník, děvečka, vůl a osel a posléze vše, co jest bližního. Neboť dům obsahuje v sobě všechny věci, které následují, ježto v něm jest manžel, žena, služebník, děvečka, vůl a osel. Žena, která jest pak jmenována, zahrnuje v sobě opět všechny věci, které následují; neboť ona jest paní v domě, jako manžel jest pánem; služebník a děvečka jsou pod nimi, a pod těmito opět vůl a osel; a posléze přicházejí všechny věci, kteréž jsou nejspodněji nebo vně, a proto jest řečeno: »cožkoliv jest bližního tvého«. Z toho jest zjevno, že tato dvě přikázání vztahují se ke všemu předchozímu v celku i jednotlivostech, ve smyslu širším i užším.

V duchovním smyslu tato přikázání zakazují všechny žádosti, které jsou proti duchu, a tudíž které jsou proti duchovním věcem církve, jež vztahují se hlavně k víře a účinné lásce. Neboť dokud žádosti nejsou podmaněny, tělo se svou svobodou uvrhlo by se do všeliké nepravosti. Jestliž známo od Pavla, že »tělo žádá proti duchu, a duch proti tělu« (Gal. 5, 17). Zkrátka, tato dvě přikázání, pojímaná v duchovním smyslu, vztahují se ke všemu

tomu, co výše bylo uvedeno v duchovním smyslu, a zakazuje se jimi bažiti po tom; a rovněž vztahují se i ke všemu, co bylo výše uvedeno jakožto jich obsah v nebeském smyslu. Není však třeba toho opakovati. (V. Ch. R. 326, 327.).

*

Desatero přikázání Dekalogu obsahuje všechny věci, týkající se lásky k Bohu, a všechny, týkající se lásky k bližnímu.

V osmi přikázáních: prvním, druhém, pátém, šestém, sedmém, osmém, devátém a desátém nemluví se nic o lásce k Bohu a lásce k bližnímu; neboť se nepraví, že Bůh má býti milován, aniž že jméno Boží má býti ctěno, ani že bližní má býti milován, ani že člověk má jednati s upřímností a spravedlností, — nýbrž toliko: »Nebudeš mítí jiného Boha před obličejem mým«, »Nevezmeš jména Božího nadarmo«, »Nezabiješ«, »Nesesmilníš«, »Nepokradeš«, »Nevydáš křivého svědectví«, »Nepožádáš těch věcí, které jsou bližního tvého«. To v celku značí, že zlo nemá býti obmyšleno, osnováno, anebo konáno, a to jak proti Bohu, tak proti bližnímu. Ale příčina, proč takovéto věci, které vztahují se přímo k lásce [k Bohu] a k účinné lásce, nejsou přikázány, nýbrž že jest pouze přikázáno nekonati takových věcí, které jsou jim opačny, — jest ta, že tou měrou, jak člověk vystřihá se zla jakožto hříchu, tou měrou zamýšlí dobro, jež jest věcí lásky [k Bohu] a účinné lásky. Prvou věcí lásky k Pánu a lásky k bližnímu jest nekonati zlo; a druhou věcí jest konati dobro.

Bylo řečeno, že tou měrou, jak člověk vystřihá se zla, žádá si konati dobro. Příčina jest ta, že zla a dobra jsou svými opaky, neboť zla jsou z pekla, a dobra s nebe. Proto tou měrou, jak peklo, to jest zlo, jest odstra-

ňováno, nebo se přibližuje, a člověk směřuje k dobru. Že jest tomu tak, vysvítá zcela zřejmě z výše uvedených osmi přikázání Desatera, jestliže je posuzujeme s tohoto stanoviska: I. Jakou měrou, kdo neuctívá jiných bohů, touž měrou uctívá pravého Boha. — II. Jakou měrou kdo neběře jména Božího nadarmo, tou měrou miluje věci, kteréž jsou od Boha. — III. Jakou měrou kdo nechce zabíjeti a jednati z nenávisti a pomstychtivosti, tou měrou přeje všecko dobré bližnímu. — IV. Jakou měrou kdo nechce se dopouštěti cizoložství, tou měrou žádá si žíti cudně se svou manželkou. — V. Jakou měrou kdo nechce krásti, tou měrou uskutečňuje poctivost. — VI. Jakou měrou kdo nechce vydávati křivého svědectví, tou měrou chce smýšleti a mluviti pravdu. — VII. a VIII. Jakou měrou kdo nebaží po věcech, kteréž jsou bližního, tou měrou si žádá, aby bližní těšil se ze svého majetku. — Z toho jest patrno, že přikázání Desatera obsahují všechny věci, příslušející lásce k Bohu a lásce k bližnímu. Proto Pavel praví: »Kdož miluje bližního, zákon naplnil. Poněvadž to přikázání: Nesesmilníš, nezabiješ, neukradneš, nepromluvíš křivého svědectví, nepožádáš, a jestli které jiné přikázání v tomto slovu se zavírá: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Láska bližnímu zle neučiní, a protož plnost zákona jest láska«. (Řím, 13, 8—10.) (V. Ch. R. 329, 330.)

Přestupování jediného přikázání jest přestupováním všechněch.

Tvrdivá se, že nikdo nemůže splniti Zákona, a to tím méně, ježto ten, kdo prohřešuje se proti jedinému přikázání Desatera, prohřešuje se i proti všechněm. Ale tomuto rčení není rozuměti tak, jak zní, nýbrž jest

mu rozuměti tak, že ten, kdo úmyslně, čili ze svého utvrzení se jedná proti jedinému přikázání, jedná i proti ostatním. Neboť jednati z úmyslu a utvrzení se, jest právě tolik, jako popírati, že existuje hřích, takže člověk, praví-li se mu, že něco jest hříchem, odmítá to jako cosi nicotného. A kdo takto hřích popírá a zamítá, nic si také nedělá ze všeho, co zove se hříchem. (V. Ch. R. 523.)

OBSAH.

	Str.
Desatero přikázání	3
Prvé přikázání	6
Druhé přikázání	7
Třetí přikázání	11
Čtvrté přikázání	12
Páté přikázání	14
Šesté přikázání	16
Stav cizoložníků v příštím životě	22
Sedmé přikázání	25
Osmé přikázání	30
Deváté a desáté přikázání	31
Přestupování jediného přikázání jest přestupování všechněch	34
